

prima instanță - (Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău) M. Muruianu

instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) V. Pruteanu, L. Popova, A. Gavrilița

ÎNCHEIERE

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Crihan împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2016, prin care a fost admis apelul declarat de Ion Crihan, casată hotărârea Judecătoria Buiucani, municipiul Chișinău din 09 decembrie 2015 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a ț ă:

La 27 iunie 2014, Ion Crihan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitând încasarea din contul bugetului de stat a sumei de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu material și 400 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 19 iulie 2010 Procuratura Buiucani, mun. Chișinău a intentat în privința sa cauza penală nr. 2010031158.

La 15 aprilie 2011 a fost recunoscut în calitate de bănuțit, iar la 18 septembrie 2012 a fost pus sub învinuire, fiindu-i imputată comiterea infracțiunii prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Examinarea cauzei penale a durat pe parcursul a trei ani, începând cu 15 aprilie 2011 și până la 22 ianuarie 2015.

În acest sens, relevă reclamantul că prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 23 mai 2013 a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar procesul penal a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 23 mai 2013 a fost casată prin decizia Curții de Apel Chișinău 12 septembrie 2013, fiind pronunțată o sentință de achitare, reclamantul fiind găsit nevinovat de acuzațiile imputate.

La 06 mai 2014 și respectiv, la 22 ianuarie 2015 Curtea Supremă de Justiție a respins recursul ordinar înaintat de acuzare și recursul în anulare, fiind menținută sentința de achitare.

Consideră reclamantul că durata procedurii litigioase este excesivă și nu corespunde cerinței termenului rezonabil, deoarece situația sa de incertitudine, fără nici o justificare rezonabilă a durat pe parcursul a trei ani.

În rezultatul acțiunilor ilegale ale organelor de drept ale statului și învinuirii aduse, a suportat daune morale manifestate prin suferințe psihice, stări de stras, frustrare, irosirea timpului de odihnă și de muncă.

Prin încheierea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 20 iulie 2015 în proces a fost atrasă, în calitate de intervenient accesoriu, Procuratura Generală.

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 09 decembrie 2015 cererea de chemare în judecată depusă de Ion Crihan împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului cauzat, depusă în baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 și Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2016 s-a admis apelul declarat de Ion Crihan.

S-a casat hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 09 decembrie 2015 și s-a emis o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată s-a admis parțial.

S-a încasat de la bugetul de stat în beneficiul lui Ion Crihan suma de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești.

În rest, cerințele înaintate s-au respins ca neîntemeiate.

La 02 septembrie 2016 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2016 și menținerea hotărârii Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 09 decembrie 2015.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului, a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

În acest sens, invocă că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar poziția participanților la proces și probele anexate la dosar.

Astfel, susține că instanța de apel, la adoptarea soluției judecătorești, a aplicat eronat normele de drept material cu privire la determinarea aplicabilității prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 la circumstanțele invocate în speță. Or, în astfel de circumstanțe, instanța de apel urma să respingă integral cererea de chemare în judecată pe motiv că prevederile legii menționate sunt inaplicabile acțiunii înaintate.

Menționează că, instanța de apel nu a luat în considerare pct. 14 din hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiției nr. 8 din 24 decembrie 2012, potrivit căruia examinarea corectitudinii procedurilor de arestare, temeinicia deciziei de reținere sau gradul de motivare al actului prin care a fost dispusă arestarea, nu ține de competența instanței civile, deoarece aceste chestiuni urmează a fi decise în cadrul procedurilor penale.

Consideră că, instanța de apel nu a constatat și nu a elucidat circumstanțele importante pricinii pe deplin, precum și, și-a bazat decizia pe fapte neprobate și declarative, în partea ce ține de constatarea faptului precum, ca consecință a cauzei penale, intimatul/reclamantul Ion Crihan a avut de suportat careva suferințe fizice și psihice, frustrări și lezare a reputației persoanele.

La fel, instanța de apel nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele importante, la primirea soluției judecătorești, ce ține de acordarea prejudiciului moral.

În acest sens, consideră că instanța de fond nejustificat și exagerat a dispus încasarea în beneficiului intimatului/reclamantului Ion Crihan a sumei de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în condițiile în care nu există nici un temei de acordarea a despăgubirii bănești, întrucât nu au fost constatate drept ilegale acțiunile organelor de drept, precum și nu a fost probat prin probe pertinente, concludente și argumente justificative suportarea suferințelor morale.

Mai mult decât atât, reține că intimatul/reclamantul Ion Crihan, în cererea sa de chemare în judecată, a solicitat încasarea prejudiciului din contul Ministerului Finanțelor, instituție care nu a fost parte la procesul de judecată.

Prin referința depusă la 07 octombrie 2016 Procuratura Generală a solicitat admiterea cererii de recurs depusă de Ministerul Justiției.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Având în vedere că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa recurentului la 08 iulie 2016 (f.d. 141), iar la materialele dosarului nu este anexată dovada legală de recepționare, recursul depus de Ministerul Justiției la 02 septembrie 2016 se consideră declarat în termen.

Analizând modul în care recurentul Ministerul Justiției și-a exercitat dreptul la recurs, fără a se expune cu referire la legalitatea deciziei instanței de apel atacate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele motive.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, analizând argumentele recursului prin prisma existenței temeiurilor de declarare a recursului, Colegiul constată că acestea nu se încadrează în limitele stabilite de norma precitată, instanța de apel aplicând corect normele de drept material și de drept procedural.

Subsecvent, în conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica un temei prevăzut de art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform cărei recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite la art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cu referire la argumentul recurentului privind aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material, colegiul menționează că în cererea de recurs nu se indică prin ce s-a manifestat aplicarea eronată a normelor de drept material și din care circumstanțe aceasta rezultă. Colegiul reține că acesta argument al recurentului poartă un caracter declarativ, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Ministerul Justiției, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Svetlana Filincova

judecători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari